Länsstyrelsen Östergötland

Licensjakt efter lodjur i Östergötlands län år 2027

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av beslut som är daterat den 12 november 2026. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 17150-2026.

Avsändare är Länsstyrelsen Östergötland.

Beslut

Länsstyrelsen i Östergötlands län beslutar med följande villkor, om licensjakt efter högst tio (10) lodjur i Östergötlands län år 2027. Högst tre (3) honor i reproduktiv ålder får fällas. Med honor i reproduktiv ålder avses honor som väger mer än 14 kg.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Jakttid

Jakt får bedrivas från och med den 1 mars 2027 till och med den 31 mars 2027 eller tills dess att Länsstyrelsen avlyser jakten. Lodjur får enligt 9 § jaktförordningen (1987:905) jagas från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Tilldelning och jaktområde

Högst tio (10) lodjur får fällas totalt inom Östergötlands län, dock med följande fördelning av maximalt antal reproduktiva honor inom respektive område:

- Jaktområde 1 Norra: Högst en (1) reproduktiv hona får fällas.
- Jaktområde 2 Södra: Högst två (2) reproduktiva honor får fällas.

Avlysning sker inom enskilt jaktområde om hondjurskvoten för området uppnåtts.

Lodjur får fällas oavsett djurets ålder och kön, dock begränsat antal reproduktiva honor enligt ovan. Ungdjur bör av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Jakten får ske inom hela Östergötlands län i enlighet med villkoren i detta beslut.

Jaktområde 1 Norra omfattar länet norr om Motala ströms vattensystem.

Jaktområde 2 Södra omfattar länet söder om Motala ströms vattensystem.

Jaktområdena anges på kartbild i bilaga 1.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom ett län eller del av län eller om jakttiden löpt ut. Avlysning sker inom enskilt jaktområde om hondjurskvoten för området uppnåtts. Påskjutet lodjur, som ej kan anträffas, antas vara reproduktivt hondjur.

Licensjakt får inte bedrivas senare än en timme efter att Länsstyrelsen har avlyst jakten eller efter den tidigare tidpunkt då det har blivit känt för jägaren att jakten är avlyst eller att samtliga tilldelade djur har fällts.

Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvarare, via SMS samt på webbsidan (www.lansstyrelsen.se/ostergotland/).

Söka efter spår

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen (1987:905) att sökning efter lodjursspår samt ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats får ske med hjälp av motordrivet fordon, men endast på allmän eller enskild väg. Den som söker efter spår från motorfordon får inte skjuta, förfölja eller genskjuta lodjur från fordonet. Den som enbart deltar i sökning efter lodjursspår behöver inte registrera sig i jägarregistret. Spårning får utföras från och med beslutad jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats.

Användning av motorfordon i kombination med viltkamera

Enligt 31 § jaktlagen är det bland annat förbjudet att med hjälp av motordrivna fortskaffningsmedel genskjuta vilt eller hindra vilt att undkomma. För användning av viltkamera och motorfordon, se mer på Naturvårdsverkets hemsida: Viltkamera för privat användning

Villkor för licensjakten

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut. Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4) samt Naturvårdsverkets beslut NV-03752-24 om överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län.

1. Rätt att bedriva jakt

Den som har jakträtt i området som omfattas av detta beslut får bedriva jakt efter lodjur inom området. Detta förutsätter att jakträtten omfattar jakt efter lodjur.

2. Obligatorisk anmälan till Jägarregistret

Enligt 49 § jaktförordningen ska samtliga som avser att delta i licensjakt efter lodjur anmäla sig till Jägarregistret. Anmälan sker genom ett av följande sätt:

• Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer),

• Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 10 00 (ange personnummer),

• Inloggning med Bank-ID på: https://jagarregistret.naturvardsverket.se/

2.1 Frivillig anmälan till SMS-tjänst

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur bör även anmäla sig till Länsstyrelsens SMS-tjänst för att erhålla meddelande om kvarvarande tilldelning. Anmälan till tjänsten görs genom e-formulär på Länsstyrelsens webbsida: Östergötland | Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen använder en SMS-tjänst som vi förvaltar tillsammans med övriga länsstyrelser. Syftet med SMS-tjänsten är att jakten på bästa möjliga sätt ska ske under strängt kontrollerande förhållanden enligt 23c § jaktförordningen (1987:905).

Kontakterna i Länsstyrelsens SMS-tjänst raderas efter avslutad jakt.

3. Krav på eftersökshund

Vid jakt efter lodjur ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket jaktförordningen (1987:905).

4. Tillåtna jaktmedel

Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen och ammunition för jakt (NFS 2023:8) framgår vilka vapen som är tillåtna vid jakt efter lodjur. Endast kulgevär lägst klass 2 och hagel kaliber 12, 16 eller 20 får användas. Jakt med fångstredskap är inte tillåtet.

5. Hundanvändning

Högst två hundar som söker efter eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag enligt 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4), detta gäller även hund som används i syfte att söka spår.

Länsstyrelsen påminner om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik enligt 27 § jaktlagen (1987:259) och att all hundanvändning ska präglas av detta. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen (1988:534) som säger att djur inte får överansträngas.

Jakt med drivande hund får enligt 32 § Jaktlagen (1987:259) inte ske på ett område som är så beskaffat att det kan förutses att drevet huvudsakligen kommer att gå fram över annans jaktområde. Hund som söker eller förföljer lodjur ska förses med GPS-pejl som registrerar hur drevet fortskridit.

6. Information om återstående tilldelning

Den som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs. Observera att den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan

komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44§§ jaktlagen.

Den som jagar lodjur är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning, ring: **010-223 55 46.**

Som komplement till telefonsvararen och för att säkerställa och effektivisera information om aktuell tilldelning och/eller avlysning av jakten bör samtliga jaktdeltagare utöver detta utnyttja Länsstyrelsen SMS-tjänst. Anmälan till tjänsten görs på Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/ostergotland/

Observera att även om SMS-tjänsten används är jägaren skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvar för information om återstående tilldelning.

7. Underlätta för besiktningspersonal

Den som jagar ska underlätta för besiktningspersonalen efter det att ett lodjur fällts eller påskjutits, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagare trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

8. Anmälan av fällt eller påskjutet lodjur

Den som fällt eller påskjutit ett lodjur ska anmäla detta till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast inom 30 minuter efter fällt eller påskjutet lodjur.

Anmälan görs till Länsstyrelsens nummer: **010-223 55 46**

Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:

• skyttens och eventuell jaktledares namn, adress och telefonnummer,

• när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),

• var djuret fällts eller påskjutits (koordinater eller plats som går att återfinna på karta (1:100 000),

• vilket jaktsätt som använts.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsperson kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

9. Besiktning av fällt lodjur

1. Länsstyrelsens besiktningspersonal ska besikta samtliga fällda lodjur.

2. Skytten ska inom ett dygn från det att lodjuret fällts kunna visa alla delar av djuret för Länsstyrelsen.

3. Om Länsstyrelsen så begär ska skottplats, fallplats och GPS-logg som använts på hund som deltagit i jakten, kunna uppvisas.

4. Besiktningspersonal märker och fyller tillsammans med skytten i de blanketter för fälld lo som Länsstyrelsen tillhandahåller i samband med besiktningen.

10. Påskjutet lodjur, eftersök och platsundersökning

Påskjutning definieras enligt föreskrifter i Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4) enligt följande: När skott har avlossats mot en lo med avsikt att fälla denna och det inte kan uteslutas att djuret är träffat.

1. Den som påskjutit lodjur ska anmäla detta till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast inom 30 minuter på telefonnummer: **010-223 55 46**.

2. När ett lodjur påskjutits, och den inte blir kvar på platsen, får jägaren och/eller jaktlaget endast bedriva jakt som syftar till att fälla det påskjutna lodjuret. Licensjakten på andra djur får återupptas först efter medgivande från Länsstyrelsen.

3. Den som har påskjutit ett lodjur ska ansvara för att skottplatsundersökning genomförs för att ta reda på om djuret är skadat eller inte. Spår på skott- och fallplats får inte förstöras.

4. Eftersök ska, om inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att djuret är oskadat, genomföras fram till dess att:

- djuret påträffats dött,
- djuret påträffats skadat och avlivats, eller
- djuret inte kan påträffas.

5. Den som har påskjutit ett lodjur ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsen.

6. Den som påskjutit ett lodjur ska redovisa för länsstyrelsen hur skottplatsundersökning och eftersök genomförts samt dokumentera dessa åtgärder på det sätt som Naturvårdsverket anvisar.

7. Om skadeskjutet lodjur inte anträffats ska tillgängligt material såsom, blod, hår eller spillning från det skadade djuret samlas för DNA-analys, enligt besiktningspersonalens instruktioner.

11. Avräkning av påskjutet lodjur

Länsstyrelsen avgör om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjutet lodjur ska avräknas såvida inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att det är uteslutet att djuret skadats eller på annat sätt, vid fältkontroll, kan fastställas att djuret inte skadats.

Fällt eller påskjutet djur ska avräknas licenstilldelningen i det län/jaktområde där det först påsköts. Fälls djur med stöd av andra beslut eller bestämmelser eller dödas av andra orsaker under den tid då licensjakt är tillåten i det aktuella länet ska dessa djur inte avräknas från licenstilldelningen.

12. Hantering av skinn och kropp från fällt lodjur

Skinn från fällt lodjur tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningspersonal har tagit ett hudprov (smal skinnremsa ca 1x4 cm) från fällt djur. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.
- Flådd kropp inklusive huvud överlämnas till Länsstyrelsen enligt överenskommelse med besiktningspersonal.
- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Skinnet ska märkas med transponder (mikrochip) av besiktningspersonal vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningspersonalen tillhandahåller.

Länsstyrelsen gör bedömningen och beslutar om hur flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA.

Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar ska medfölja kroppen.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få tillbaka detta mot en avgift. Önskas kraniet tillbaka ska detta särskilt anges på blanketten ”Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo”. Kraniet märks sedan med mikrochip.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen har inlett ärendet om licensjakt efter lodjur i Östergötland 2027 mot bakgrund av följande.

Utbredning, inventeringar och tillväxt

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringen regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn, samt instruktioner och faktablad.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera Länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2025/2026 återfanns 347 familjegrupper av lodjur i Skandinavien. Detta är en ökning med 22 familjegrupper jämfört med 2024/2025. Av familjegrupperna återfanns 90,5 i Norge och 256,5 i Sverige. Baserat på antalet familjegrupper beräknas den svenska delen av populationen omfatta ca 1 500 djur.

Familjegrupperna i Skandinavien motsvarar en population av omkring 2030 lodjur. I det södra rovdjursförvaltningsområdet i Sverige konstaterades 53,7 familjegrupper, vilket motsvarar ca 294 djur. Det totala antalet lodjur beräknas genom att antalet familjegrupper multipliceras med en omräkningsfaktor. För det södra rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna 5,48 (± 0,40 SD) lodjur per familjegrupp (Tovmo, M. & Zetterberg, A. 2018. Inventering av lodjur 2018. SLU).

Familjegrupper av lodjur utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet familjegrupper kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt

tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renskötselområdet och av bytestillgången i mellersta Sverige. Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömer i sin proposition ”En hållbar rovdjurspolitik” (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling och bevarandestatus för lodjur

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik har sin grund i den av Riksdagen 2001 beslutade propositionen ”Sammanhållen rovdjurspolitik” (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt fanns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition ”En hållbar rovdjurspolitik” (prop. 2012/13:191), där det bland annat föreslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt ska tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Riksdagen beslutade också i enlighet med regeringens proposition om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Angående lodjur hade regeringen föreslagit att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1000 individer och att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Naturvårdsverket tog under 2025 ställning till referensvärdet för lodjur inom ramen för rapporteringen enligt Artikel 17 i Art- och habitatdirektivet. När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige. Naturvårdsverket bedömde att

livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är goda och att bevarandestatusen är gynnsam.

Lodjur i södra rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i det södra rovdjursförvaltningsområdet även om en ökning av lodjursstammen kan ses över tid. Variationer kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen.

Licensjakt efter lodjur har bedrivits de senaste åren i syfte att stabilisera lodjurspopulationen till respektive läns beslutade förvaltningsmål.

Enligt Viltskadecenters rapport ”Inventering av lodjur 2026” konstaterades 53,7 familjegrupper av lodjur i det södra rovdjursförvaltningsområdet under inventeringsperioden 2025/2026. Det bekräftades samma period 97 familjegrupper i norra och 105,8 i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Del av familjegrupper uppstår när en familjegrupp rör sig över länsgränser och därmed delas mellan olika län. Miniminivån för det södra rovdjursförvaltningsområdet är 35 föryngringar (familjegrupper) per år (NV-02105-23). Det motsvarar ca 191 lodjur.

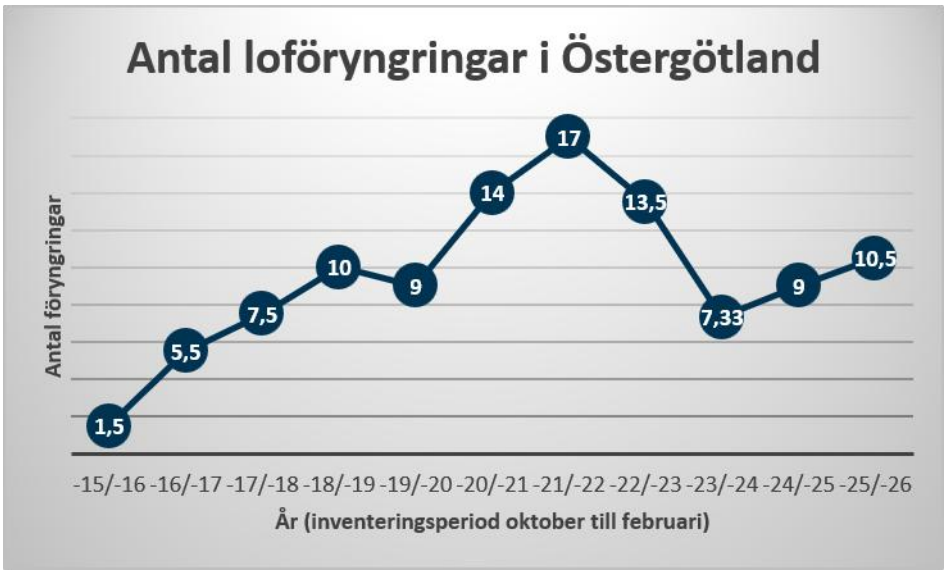
Figur 1 Antal föryngringar (familjegrupper) i södra rovdjursförvaltningsområdet som kvalitetssäkrats vid inventeringar från 2015/2016 till 2025/2026

Lodjursstammens storlek, utbredning och utveckling i Östergötland

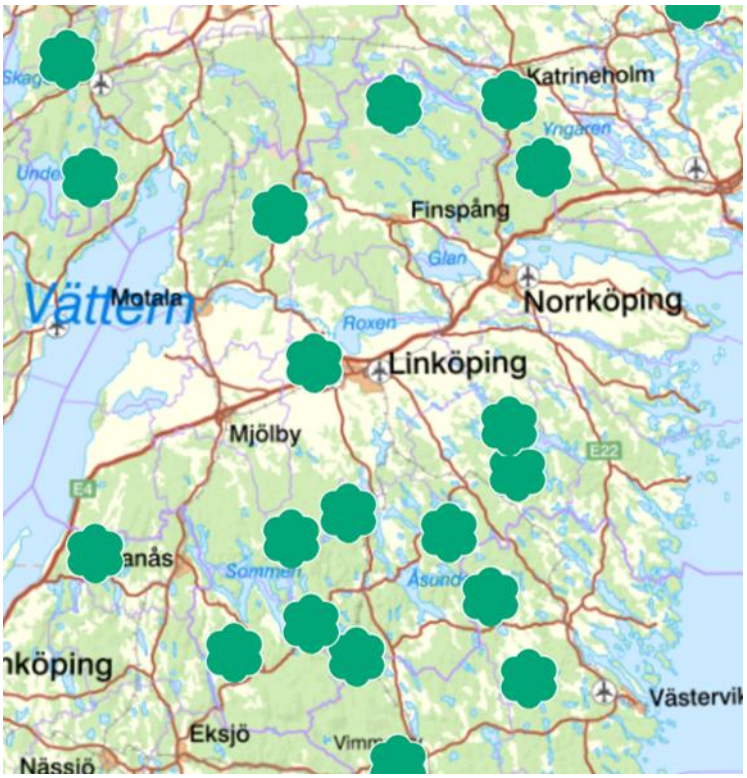
Den senaste inventeringen, 2025/2026, visar att det slutgiltiga inventeringsresultatet för Östergötlands län är 10,5 familjegrupper. Länet berörs dock av 13 familjegrupper då 5 familjegrupper delas med andra län (en familjegrupp som dokumenteras på båda sidorna om en länsgräns räknas som en halv (0,5) familjegrupp). Familjegrupper kan grovt omräknas till antal individer och det senaste inventeringsresultatet motsvarar en population på ca 58 lodjur.

Enligt det senaste inventeringsresultatet förekommer lodjurspopulationen i stora delar av länet, se figur 2 och 3.

Målet med förvaltningen har varit att stabilisera populationen runt förvaltningsmålet som är fastställt av länets viltförvaltningsdelegation. Det vill säga att antalet lodjur ska hålla sig inom intervallet 8–11 årliga familjegrupper vilket motsvarar mellan 44 och 60 lodjur.

Figur 2 Antal föryngringar (familjegrupper) i Östergötlands län som kunnat kvalitetssäkras vid inventeringar sedan 2015/2016.

Figur 3 Lodjursföryngringarnas (familjegrupper) spridning i länet enligt inventeringsresultat 2025/26.

Figur 4 Antal fällda lodjur under licensjakt i Östergötland.

Motivering till beslutet

Beslut om licensjakt är ett undantag från ett strikt skydd och därför är möjligheten att medge licensjakt på lodjur starkt begränsad. Förutsättningarna för att tillåta licensjakt efter lodjur är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning, samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Licensjaktens syfte är att reglera populationsstorleken i linje med länets förvaltningsplan för rovdjur samtidigt som de övergripande nationella och regionala målen för lodjursstammens utveckling beaktas.

Den regionala förvaltningsplanen för lodjur, varg och kungsörn i Östergötlands län är ett styrande dokument för rovdjursförvaltningen i länet. Förvaltningsplanen beslutas av viltförvaltningsdelegationen och innehåller bland annat länets förvaltningsmål för lodjur.

Förvaltningsmålet är framtaget för att skapa förutsättningar för en fortsatt hållbar och förutsägbar lodjursförvaltning, förbättrade möjligheter för samexistens samtidigt som man upprätthåller lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Samexistens handlar både om att skapa förutsättningar för trygg tamdjurshållning, möjlighet till rovdjursjakt och bevara lodjur i dess naturliga habitat. Syftet står i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik”. Enligt propositionen är det mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen.

Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för rovdjursförvaltningen är att förvalta lodjurspopulation enligt förvaltningsplanen genom att hålla populationen inom förvaltningsmålet 8–11 årliga föryngringar i Östergötlands län. För att hålla populationen inom målet och på så sätt skapa förståelse och förtroende för förvaltningen behöver populationen med marginal ligga över länets miniminivå på sex föryngringar samtidigt som man tillåter en selektiv och strikt kontrollerad licensjakt. Länsstyrelsen bedömer att förvaltningen ligger i linje med länets beslutade förvaltningsplan. Vid beslut om licensjaktens omfattning har hänsyn tagits både till södra rovdjursförvaltningsområdet totala lodjurspopulation och de djur som lever helt eller delvis i Östergötland.

Licensjakt kan, tillsammans med andra åtgärder som bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och rovdjur. Helheten är beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Förtroendet för förvaltningen är, enligt Länsstyrelsens bedömning, en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus.

Socioekonomiska konsekvenser

Socioekonomiska aspekter i rovdjursförvaltningen utgår från rovdjurens sociala och ekonomiska påverkan på människors verksamhet och vardag. Förekomst kan vara både negativ och positiv, exempelvis skador på tamdjur, rovdjursturism och rovdjursjakt, människors rädsla för rovdjur, rovdjurens påverkan på natur- och kulturvärden (tex löshundsjakt). Djurhållning i Östergötlands län är mycket viktig för länets livsmedelsförsörjning.

Skador på tamdjur i länet som orsakas av lodjur varierar från år till år. Skador kan leda till kostnader för samhället genom ersättning till enskilda tamdjursägare för direkta och indirekta skador på tamdjur/hundar, samt kostnader i samband med skyddsjakt. Uppkomna skador kan även leda till minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress som i sin tur kan resultera i en ökad motsättning mellan den beslutade förvaltningen och ortsbefolkningen som följd. Vid förhöjda motsättningar finns en växande risk för illegal jakt och andra överträdelser.

I länets beslut om förvaltningsnivå tas ansvar för såväl lodjurets långsiktiga överlevnad, både i länet och i södra rovdjursförvaltningsområdet, samt artens samexistens med människorna i länet. Länsstyrelsen har genom sin förvaltning ambition att bibehålla en fortsatt hög acceptans för lodjur och det är därför viktigt att beslutet verkställs.

Annan lämplig lösning

Förutsättningar för att skydda tamdjursbesättningar från lodjursangrepp är begränsad. Stängsel har endast begränsad effekt som skydd mot angrepp av lodjur. Ljud- och ljusskrämmor är svåra att utvärdera, och är endast lämpliga för mindre fållor och under en begränsad tid. Boskapsvaktande hundar och lamadjur kan vara lämpliga i vissa områden och kan vara en verksam förebyggande åtgärd mot angrepp. Det är i nuläget inga besättningar som har tillstånd för att hålla boskapsvaktande hundar i Östergötland.

Länsstyrelsen arbetar med åtgärder som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

Syftet att uppnå jämvikt mellan intresset av att skydda lodjursstammen och ekonomiska, sociala och kulturella behov, samt

regionala och lokala särdrag, genomförs genom att stabilisera populationen vid förvaltningsmålet och på så sätt anser Länsstyrelsen att licensjakt är den enda lämpliga lösningen.

Gynnsam bevarandestatus

Den svenska lodjursstammen bedöms omfatta cirka 1500 lodjur och arten har en gynnsam bevarandestatus i Sverige. I det södra rovdjursförvaltningsområdet fanns det under inventeringen 2025/26 totalt 53,7 familjegrupper vilket motsvarar cirka 294 lodjur, beräknat utifrån antalet familjegrupper multiplicerat med omräkningsfaktorn 5,48 (±0,40 SD).

Det uttag av lodjur som vid licensjakt planeras fällas i rovdjursförvaltningsområdet, bedöms inte påverka lodjursstammens regionala och nationella gynnsamma bevarandestatus negativt. Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för lodjur. För Östergötlands läns del är miniminivån 6 familjegrupper, vilket motsvarar cirka 33 lodjur (enligt samma princip som ovan).

I Östergötlands län fanns det utifrån det senaste inventeringsresultatet 10,5 familjegrupper, vilket motsvarar cirka 58 lodjur. Familjegrupperna är spridda i länet (se figur 3). Länsstyrelsen bedömer att ett uttag av tio lodjur, med en begränsning av att högst tre produktiva honor får fällas, innebär att det finns en god marginal till länets miniminivå. Vidare bedöms uttaget ej riskera att underskrida förvaltningsområdets sammanlagda miniminivå om 35 familjegrupper (191 individer) eller det nationella referensvärdet om 870 individer.

Samverkan mellan länsstyrelserna

I enlighet med propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (Prop. 2012/13:191) har länen inom det södra rovdjursförvaltningsområdet samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverkets beslut om miniminivåer för lodjur (NV-02105-23), Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt (NV-03752-24), respektive läns förvaltningsplaner, samt gällande författningar.

Länsstyrelserna i det södra rovdjursförvaltningsområdet har samrått förutsättningarna för, och målsättningarna med, licensjakt efter lodjur. Samråden har även gällt utformning av beslut och det praktiska genomförandet av licensjakten.

Rapporten ”Beskattningsmodell för lodjur Prognoser för lodjurspopulationen 2028 vid olika beskattningsnivåer under 2027” av Henrik Andrén (SLU) har utgjort ett underlag vid beslut om antal djur som kan jagas vid licensjakten 2027 inom det södra rovdjursförvaltningsområdet. Det antal djur som licensjakten omfattar i de aktuella länen (Kalmar, Kronoberg, Östergötland och Jönköpings län) innebär en mycket liten risk att understiga miniminivån för förvaltningsområdet (<1%). Hänsyn har tagits till att övriga län endast med liten marginal överstiger länets miniminivå eller i vissa fall understiger denna. Samråd har även skett mellan det södra och mellersta rovdjursförvaltningsområdena enligt § 3 Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4).

Licensjaktens omfattning i Östergötlands län

Länet har en beslutad miniminivå på sex (6) lodjursföryngringar (NV-02105-23) samt ett förvaltningsmål på åtta till elva (8–11) lodjursföryngringar, beslutat av Viltförvaltningsdelegationen. Det senaste fastställda inventeringsresultatet från 2025/2026 visar att länet har 10,5 familjegrupper, (Beståndsstatus för stora rovdjur i Skandinavien 2026, Rovdata och Viltskadecenter, SLU Rapport nr. 2–2026).

Enligt inventeringsresultatet förekommer lodjurspopulationen i stora delar av länet. Dokumentationen består av material från Länsstyrelsens inventeringskameror, allmänhetens viltkameror, samt från snöspårningar där allmänheten ofta bidragit till viktigt underlag genom rapporter om lodjursobservationer.

Länsstyrelsen bedömer att jakten inte har någon negativ inverkan på upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus av arten. Länsstyrelsen har utgått från en försiktighetsprincip som både tillåter eventuell skyddsjakt efter problematiska individer samt medger ett utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation. Jakten är viktig för att minska konflikterna mellan människa och lodjur och därmed långsiktigt främja upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus.

Jakten får bedrivas i hela länet, dock fördelat inom två jaktområden för att rikta jakten utefter lodjursförekomst enligt inventeringsresultat. Östergötland har en geografiskt naturlig avdelning av länet, där öppnare landskap, samt Motala ström delar länet tvärsigenom i sydvästlig till nordostlig riktning till två olika områden. In- och utvandring av lodjur bedöms som låg mellan de två

områdena. Länsstyrelsen har utefter indelningen av länet anpassat jaktens omfattning utefter inventeringsresultatet för respektive område. För att säkerställa lodjurens utbredning begränsas respektive område med en enskild hondjurskvot, som gör att inte samtliga reproduktiva honor fälls inom ett av områdena. Avvägningar kring fördelning av jaktuttag inom de två jaktområdena har också gjorts utifrån förekomst av angrepp, samt förekomst av vargrevir och totala risken för rovdjursangrepp.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur kan medges med maximalt tio lodjur varav högst tre reproduktiva honor. Det finns inte någon annan lämplig lösning för att reglera lodjursstammen och samtidigt sträva mot länets beslutade förvaltningsmål.

Licensjakten skapar förutsättningar för en fortsatt hållbar och förutsägbar lodjursförvaltning, som förbättrar möjligheten för samexistens och på det sättet upprätthåller lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Risken att beskattningen bidrar till att antalet föryngringar sjunker under miniminivån regionalt eller nationellt är mycket liten och därmed bedöms den regionala bevarandestatusen förbli gynnsam.

Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i södra rovdjursförvaltningsområdet såväl som i Östergötlands län att med fortsatt god marginal, förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde.

Länsstyrelsen beslutar därför om licensjakt efter lodjur i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Verkställighetsförordnande

Mot bakgrund av motivet för licensjakten, bör beslutet kunna genomföras även om det överklagats. Licensjakten är en nödvändig del i genomförandet av regional och nationell rovdjursförvaltning. Länsstyrelsen bedömer därför att det finns skäl att med stöd av 59 § jaktförordningen föreskriva att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Länsstyrelsen får med stöd av 21 § jaktförordningen (1987:905) i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) att använda motordrivna fortskaffningsmedel för att söka efter eller spåra vilt.

I 23 c § jaktförordningen (1987:905) anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen (1987:905) följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde.

Enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får den beslutande myndigheten i ett beslut om jakt enligt 23 b eller 23 d § bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur.

I 59 § jaktförordningen anges att Polismyndigheten, Länsstyrelsen och Naturvårdsverket får förordna att beslut enligt denna förordning skall gälla utan hinder av att det har överklagats.

Rovdjursförvaltningsområdena är indelade enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Enligt beslut (NV-03752-24) delegerar Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller till och med den 15 april 2026. Vid beslut om licensjakt efter lodjur gäller Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4).

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21

maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) i Art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur återfinns i bilaga 4 a såsom en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Riktlinjer för förvaltningen av stora rovdjur

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande om möjligheterna till jakt:

”*från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åtlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder*”

Information

Jakt som bedrivs mot givna villkor sker utan stöd i beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av lodjur, lodjursskinn eller andra delar av lodjur, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket efter ansökan meddela undantag från

detta förbud. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets webbsida (https://jordbruksverket.se/).

Besiktningsprotokoll för registrering av fällt/påskjutet lodjur, besiktning, provtagning och märkning av fällt lodjur samt för platsundersökning och eftersök finns att hämta på SVA:s webbsida: https://sva.se/vilda-djur/rovdjur/

Kungörelsedelgivning

Delgivning av detta beslut sker genom kungörelsedelgivning enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) inom 10 dagar i Post och inrikes tidningar. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Östergötland, Korsningen Storgatan 23 och S:t Larsgatan 28 i Linköping, samt på Länsstyrelsens webbsida www.lansstyrelsen.se/ostergotland/.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid. Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 17 december 2026.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Gunilla Svantorp med avdelningschef Kristoffer Hellberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Jonas Källming och chefsjurist Rebecka Djerfsten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post ostergotland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping, eller ring vår växel 010-223 50 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/ostergotland.

Bilagor

1. Karta över jaktområden

Kopia till

Naturvårdsverket
Östergötlands läns viltförvaltningsdelegation
Länsstyrelserna i södra rovdjursförvaltningsområdet
Länsstyrelsen i Örebro län
Jordbruksverket
Polismyndigheten
Sveriges veterinärmedicinska anstalt
Viltskadecenter
Skogsstyrelsen, Östergötlands läns distrikt
Kommuner i Östergötlands län
Svenska jägareförbundet Östergötland
Jägarnas Riksförbund Östergötland
Lantbrukarnas riksförbund
Naturskyddsföreningen Östergötland
Rovdjursföreningen

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Östergötland antingen via e-post; ostergotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Vid förenklad delgivning anses ni ha tagit del av beslutet två veckor efter att Länsstyrelsen skickade beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, ostergotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 50 00. Ange diarienummer 17150-2026.